

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Deel 1

Tekst 1 In jouw schoenen, in mijn hoofd

Hoe verhouden literatuur en empathie zich tot elkaar?

- 1 **maximumscore 1**
(alinea) 15
- 2 **maximumscore 1**
(alinea) 23
- 3 **A** 1
- 4 **maximumscore 1**
“En wie erin slaagt om het perspectief van de ander in te nemen, is eveneens in staat om zijn eigen perspectief kritisch te bekijken en te herzien.” (regels 50-54)
- 5 **maximumscore 3**
De kern van een goed antwoord is:
 - 1: het beperkte maatschappelijke effect van meer empathie 1
 - 2: de problematische relatie tussen lezen en empathie / de moeilijkheid om de relatie tussen lezen en empathie (empirisch) te onderzoeken 1
 - 3: de ethische problematiek van het empathisch lezen / het gevaar dat empathisch lezen (complexe) gebeurtenissen trivialiseert/normaliseert 1

Of:

 - 1: Meer empathie hoeft niet te leiden tot een betere maatschappij. 1
 - 2: De relatie tussen lezen en empathie is moeilijk aan te tonen. / Het is moeilijk om empirisch onderzoek te doen naar de relatie tussen lezen en empathie. 1
 - 3: Empathisch lezen kan (complexe) gebeurtenissen trivialisieren/normaliseren. / ‘Empathiserend’ lezen kan onethisch/immoreel zijn. 1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 1: e 2: c	1 1
7	maximumscore 2 drie van de volgende: – “kan” (regel 136) – “kunnen” (regel 138) – “misschien” (regels 138-139) – “afleiden” (regel 139) indien drie elementen juist indien twee elementen juist indien minder dan twee elementen juist	 2 1 0
8	B	1
9	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: 1: bestaat het risico dat de beschreven gebeurtenissen/ervaringen worden genormaliseerd/getrivialiseerd / dat lezers alleen van hun eigen ervaring uitgaan 2: verplaatst iemand zich (werkelijk) in een ander (in een complexe situatie) / denkt iemand na over de (complexe) ervaringen van een ander <i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling.</i>	 1 1
10	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: 1: richt zich vooral op de lezer / schrijft een tekst waardoor de lezer zich kan inleven 2: (zozeer) op het personage / een tekst waarin de auteur zich inleeft in het personage <i>Beoordeel de spelling.</i> of: 1: richt zich vooral op het personage / schrijft een tekst waarbij de auteur zich inleeft in het personage 2: (zozeer) op de lezer / een tekst waardoor de lezer zich kan inleven <i>Beoordeel de spelling.</i>	 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: - De ervaringen/opvattingen van personage en lezer liggen ver uit elkaar. - Het verhaal probeert de lezer over morele grenzen heen te trekken. / Er worden stuitende handelwijzen beschreven. <i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1
12	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: - De roman is geschreven vanuit een ongebruikelijk/weerzinwekkend perspectief. / De roman draait om een weerzinwekkende hoofdpersoon. - De hoofdpersoon wordt (tegelijktijd) heel menselijk beschreven. / De hoofdpersoon roept (tegelijktijd) begrip op. <i>Beoordeel de spelling.</i>	1 1
13	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: (alineea 8 en 9) Het onderzoek is subjectief/onbetrouwbaar. / wordt onduidelijk gemeten. / gebruikt vaak vragenlijsten, waarmee het effect van lezen nauwelijks (objectief) kan worden vastgesteld. (alineea 10) Het effect van het literaire genre op empathie is onvoldoende duidelijk. (alineea 23) De hypothesen in het onderzoek staan soms lijnrecht tegenover elkaar. / Het onderzoek is theoretisch niet/onvoldoende onderbouwd. indien drie elementen juist indien twee elementen juist indien minder dan twee elementen juist <i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	2 1 0
14	maximumscore 2 3 5	1 1
15	D	2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Tijdens het lezen verplaats je je in een ander/personage. 1
- Daarmee begrijp je een ander. / denk je na over een ander. / denk je na over complexe gebeurtenissen. / kun je meevoelen met een ander. 1

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

17 maximumscore 2

- 3 1
- 4 1

18 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- (De hoofdgedachte komt) niet (overeen).
- Volgens tekstfragment 1 leidt lezen (immers) (aantoonbaar) tot empathie / tot betere sociaal-cognitieve vaardigheden (wat in tekst 1 juist wordt betwijfeld). / Volgens tekstfragment 1 kan worden aangetoond dat lezen tot empathie leidt (wat in tekst 1 juist ter discussie staat).

indien twee elementen juist 1

indien minder dan twee elementen juist 0

Beoordeel de spelling.

19 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- (Tekstfragment 1 komt) niet (overeen).
- In tekstfragment 1 gaat het (immers) over *alle* verhalen met een menselijke ervaring. / worden leesteksten breder gedefinieerd (dan in tekst 1). / gaat het niet alleen over literatuur.

indien twee elementen juist 1

indien minder dan twee elementen juist 0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Deel 2

Tekst 2 Goede smaak is authentieke smaak, maar hoe kun je nog authentiek zijn?

20 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- 1: jezelf / zelfkennis / authenticiteit / je identiteit 1
- 2: anderen / de meerderheid / het bekende/vertrouwde 1

Maximumlengte van het antwoord: 4 woorden.

Beoordeel de spelling.

21 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- (Trede 1:) Je laat zien dat je kennis van kunst hebt. / dat je (toegankelijke/hoge) kunst kunt waarderen. 1
- (Trede 2:) Je wijst (toegankelijke) kunst af (als oppervlakkig). / Je hebt een voorkeur voor moeilijke kunst. / Je hebt duidelijke/scherpe oordelen over (toegankelijke) kunst. 1
- (Trede 3:) Je hebt (werkelijk) door hoe kunst in elkaar zit. / Je waardeert (ook) toegankelijke / schijnbaar oppervlakkige kunst. / Je waardeert (toegankelijke) kunst die op de tweede trede werd afgewezen. / Je durft op je eigen smaak te vertrouwen. 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

22 maximumscore 1

“(een verklaring van de eigen) superieure verhevenheid (boven de ... de massa)” (regels 97-101)

23 maximumscore 2

drie van de volgende:

1, 4, 6, 8

- indien drie elementen juist 2
- indien twee elementen juist 1
- indien minder dan twee elementen juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
24 maximumscore 2	De kern van een goed antwoord is:	
	(Goede smaak is een doolhof, want) het is onmogelijk/erg moeilijk goede smaak te typeren. / goede smaak typeren mislukt steeds.	1
	(Hieraan kun je niet ontsnappen, want) smaak is nooit (helemaal) authentiek. / smaak is altijd verbonden aan de smaak/ideeën van anderen.	1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
25 maximumscore 3	De kern van een goed antwoord is:	
	1a: Je hebt mensen op de tweede en derde trede door. / Je hebt door hoe smaak werkt.	1
	1b: Je denkt dat daardoor jouw smaak boven die van anderen is verheven.	1
	2a: Je beseft dat dit geen oorspronkelijke gedachten zijn. / dat deze gedachten ontleend zijn aan Bourdieu. / dat opvattingen over goede smaak nooit (helemaal) authentiek zijn.	1
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
26 maximumscore 2	1 derde	
	2 tweede	
	3 niet te beoordelen	
	4 eerste	
	5 niet te beoordelen	
	indien vijf elementen juist	2
	indien vier elementen juist	1
	indien minder dan vier elementen juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- 2: De autoriteit van deze vriend is onbekend. / Het betreft slechts een gesprek. / De expertise van de vriend over Bourdieu / over dit onderwerp is onduidelijk. 1
- 3: Het gaat hier slechts om een podcast van een columnist. / om een interview met Chayka/de schrijver van *Filterworld*. / Tekst 2 is alleen indirect gebaseerd op het boek *Filterworld* (van Chayka). 1
- 7: De auteur lijkt geen expert in deze kwestie. / Deze reflecties zijn erg persoonlijk/willekeurig. 1

Opmerking

Per antwoordelement alleen een scorepunt toekennen als zowel (het nummer van) de juiste informatiebron als de juiste reden genoemd zijn.

Beoordeel de spelling.

28 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- (Het denken van Bourdieu wordt *wel* recht gedaan in tekst 2, want) smaak ontstaat volgens Bourdieu doordat mensen zich in hun smaak van elkaar afzetten. 1
- (Het denken van Bourdieu wordt *geen* recht gedaan in tekst 2, want) groepen mensen ontwikkelen een gezamenlijke habitus in smaak/kunst. / groepen mensen ontwikkelen een eigen kijk op smaak/kunst. / smaak is volgens Bourdieu een middel van de hogere klassen om zich van de lagere klassen te onderscheiden. / Bourdieu bespreekt enkel (één soort) hoge kunst. / volgens Bourdieu zijn opvoeding en opleiding bepalend in smaakontwikkeling. 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Deel 3

Stemrecht vanaf je zestiende?

29 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

- Het betoog van de geïnterviewde is helder/logisch opgebouwd. / is uitgebreid.
- De onderbouwing/argumentatie is consistent/logisch/helder.
- De inhoud is niet/nauwelijks subjectief. / Er worden veel feitelijke uitspraken gedaan. / De inhoud wordt (grotendeels) objectief gepresenteerd.
- De onderbouwing van de argumenten is vaak controleerbaar. / Argumenten worden vaak onderbouwd met cijfers/gegevens. / Er worden veel feiten gegeven.

per juist element

1

Beoordeel de spelling.

30 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- 1 We moeten jongeren/zestienjarigen (en zeventienjarigen) stemrecht geven. / Een verlaging van de stemgerechtigde leeftijd draagt bij aan de kwaliteit van onze democratie.
- 2a De politieke betrokkenheid van jongeren wordt (makkelijker) gestimuleerd. / Het vergroot de kans dat jongeren (in de toekomst) gaan stemmen.
- 2b Het verbetert de vertegenwoordiging van (standpunten van) jongeren in de politiek.
- 2c Het verkleint de politieke ongelijkheid tussen hoog- en laagopgeleide jongeren.

indien vier elementen juist

2

indien drie elementen juist

1

indien minder dan drie elementen juist

0

Maximumlengte van het antwoord: 55 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- Je wordt in een verkiezingsjaar achttien jaar.
- Je werkt.
- Je kunt alleen bij lokale verkiezingen stemmen.

indien drie elementen juist

1

indien minder dan drie elementen juist

0

Beoordeel de spelling.

32 maximumscore 5

De kern van een goed antwoord is:

	argument vóór verlaging	argument tegen verlaging
bron 2	2a: In enkele landen is er al stemrecht voor zestienjarigen.	2b: In veel landen is er geen stemrecht voor zestien- en zeventienjarigen. / In geen enkel land is er onvoorwaardelijk stemrecht voor zestien- en zeventienjarigen.
bron 3	3a: Bijna de helft / 41 procent van de jongeren is maatschappelijk actief/betrokken (wat politieke inspraak logisch maakt).	3b: Maatschappelijk betrokken wil niet zeggen dat je politiek betrokken bent. / Een groot deel van de jongeren is niet maatschappelijk actief. / Mogelijk zijn vooral achttien- tot vijfentwintigjarigen maatschappelijk betrokken (en niet zestien- en zeventienjarigen).
bron 4	4a: Een groot deel van de jongeren zou dan (zeker/waarschijnlijk) gaan stemmen.	4b: De bereidheid van jongeren om (zeker) te gaan stemmen blijft (duidelijk) lager dan die van volwassenen. / is minder dan 50%.

Niet goed:

2b: De tabel gaat niet alleen over zestien- en zeventienjarigen.

indien zes elementen juist

5

indien vijf elementen juist

4

indien vier elementen juist

3

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
33	B	1
34	maximumscore 1 – “Een thuiswonende van zestien neemt de situatie voor lief, heeft geen idee hoe het is om een studie af te maken en te werken en je eigen broek op te houden en verantwoordelijke keuzes te maken, uitzonderingen daargelaten.” (bron 5, regels 4-7) – “Dit is overigens een historisch veelgebruikt tegenargument voor de uitsluiting van groepen van het kiesrecht, zoals vrouwen, armeren, tot slaaf gemaakten en in dit geval dus jongvolwassenen.” (bron 6, regels 33-39) indien twee elementen juist 1 indien minder dan twee elementen juist 0	
35	maximumscore 3 1: beide 2: beide 3: beide 4: bron 6 5: bron 1 6: bron 1 indien zes elementen juist 3 indien vijf elementen juist 2 indien vier of drie elementen juist 1 indien minder dan drie elementen juist 0	
36	maximumscore 1 – “Uit onderzoek weten we namelijk ook dat wie stemt wanneer hij of zij de eerste keer kiesgerechtigd is, later vaker naar de stembus gaat.” (bron 1, regels 31-34) – “Er is echter geen empirisch bewijs dat wanneer de kiesgerechtigde leeftijd wordt verlaagd, jongeren op latere leeftijd vaker gaan stemmen.” (bron 6, regels 5-9) indien twee elementen juist 1 indien minder dan twee elementen juist 0	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 2

(bron) 1: a

(bron) 2: c

(bron) 3: b

(bron) 4: a/b

(bron) 5: b

(bron) 6: a

indien zes elementen juist 2

indien vijf elementen juist 1

indien minder dan vijf elementen juist 0

Incorrect taalgebruik

38 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten 0

1 fout of 2 fouten 1

3 of 4 fouten 2

5 of 6 fouten 3

7 of meer fouten 4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

Bronvermeldingen

- tekst 1 Lut Missinne, De lage landen, 16 november 2022
- tekstfragment 1 Jasmijn Huisman, Trouw, 23 januari 2024
- tekst 2 Eva Peek, NRC, 19 januari 2024
- tekstfragment 2 Wikipedia. Geraadpleegd op 5 mei 2024 via nl.wikipedia.org/wiki/Pierre_Bourdieu
- bron 1 Redactie website UvA (Universiteit van Amsterdam). Geraadpleegd op 5 mei 2024 via uva.nl/shared-content/faculteiten/nl/faculteit-der-maatschappij-en-gedragswetenschappen/nieuws/2021/01/verkiezingen--waarom-al-stemmen-op-je-16e-veel-beter-is.html/
- bron 2 Jonathan Hendrickx, 'De zin en onzin van stemrecht op 16 jaar'. StampMedia. Geraadpleegd op 5 mei 2024 via stampmedia.be/artikel/de-zin-en-onzin-van-stemrecht-op-16-jaar
- bron 3 Nederlands Jeugd Instituut (NJI). Geraadpleegd op 5 juni 2024 via nji.nl/cijfers/participatie-van-jongeren/
- bron 4 Ipsos I&O. ioresearch.nl. Geraadpleegd op 5 mei 2024 via ioresearch.nl/actueel/jongeren-staat-niet-te-springen-om-te-stemmen/
- bron 5 GeenStijl. Geraadpleegd op 5 mei 2024 via geenstijl.nl/5148279/een-of-ander-advies-stemrecht-vanaf-16-jaar/
- bron 6 Staatscommissie parlementair stelsel. (2018). *Lage drempels, hoge dijken: democratie en rechtsstaat in balans*. Amsterdam: Boom. Geraadpleegd op 5 mei 2024 via parlement.com/9353000/1/j4nvih7l3kb91rw_j9vvknrezmh4csi/vlkhhz5wanzd/f=/eindrapport_lage_drempels_hoge_dijken.pdf/